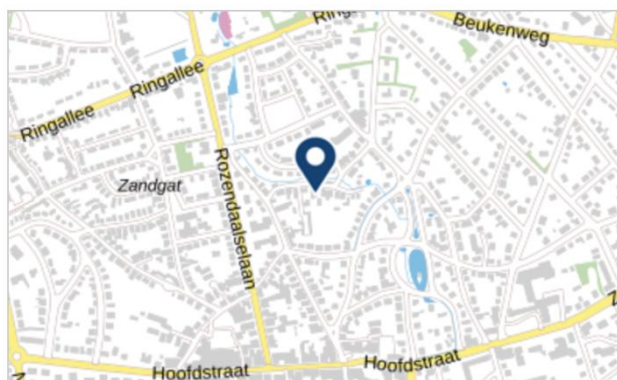

Villa Bethanië met koetshuis
Jeruzalem 29-29A, 6881 JL Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer	519418
Inschrijving register	17 september 2001
Kadaster deel/nr	82921/55
Kadastrale aanduiding	Velp Gelderland H 3316

Jeruzalem 29, 6881 JL te Velp

Jeruzalem 29 A, 6881 JL te Velp

Villa Bethanië

Deze vrijstaande, opvallende en rijk gedetailleerde gepleisterde VILLA met bijbehorend KOETSHUIS is gelegen aan de straat Jeruzalem. Deze straat heeft zijn oorspronkelijke karakter goed bewaard. De voormalige buurtschap Jeruzalem werd genoemd naar een gelijknamige hofstede en bestond oorspronkelijk uit enkele boerderijen, een paar papiermolens, een wasserij en enkele arbeiderswoningen. Als straatnaam komt de naam Jeruzalem het eerst voor in het adresboekje van 1860. Het nog steeds bijzondere gebied wordt doorsneden door de smalle Rozendaalse beek waaraan zich vroeger de papiermolens bevonden. Het huis werd in het derde kwart van de 19de eeuw gebouwd in de trant van het Eclecticisme en valt op door de detaillering van de voorgevel die beïnvloed is door de Engelse Tudorgotiek. Het pand had in het verleden ondermeer de functie van logement. Verbouwingen en uitbreidingen vonden o.a. plaats rond 1908 toen het huis aan de achterzijde werd uitgebreid en verhoogd en circa 1910 toen er een serre aan de rechterzijgevel werd toegevoegd.

De uitbreiding in 1908 vond plaats in opdracht van G. Stork en werd uitgevoerd door de architect L. van Straaten. Tegenwoordig is pand het in gebruik als dubbel woonhuis. Het huis wordt omgeven door een tuin met diverse bomen, struiken, een gazon en een haag die de tuin van de straat scheidt. In de achtertuin bevindt zich links het koetshuis. Omschrijving Het gepleisterde en wit gesausde tweelaags pand heeft in oorsprong een T-vormige plattegrond en bestaat dan ook uit een dwarsgeplaatst voorhuis en een achterhuis. Het voorhuis heeft een zadeldak met nok evenwijdig aan de weg en is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Op de nok van het voorhuis bevindt zich links een gepleisterde schoorsteen. De omlopende plint is grijs geschilderd.

De drie traveeën brede VOOGLEVEL heeft op de hoeken van de begane grond geblokte pilasters. De licht risalerende midden travee wordt afgesloten door een puntgevel en heeft op de begane grond een fraaie serre die oorspronkelijk een open veranda vormde. De serre heeft door rondboogjes afgesloten ramen met in de zwikken in ajour uitgevoerde houten vullingen. De stijlen zijn van een van een opgelegd ornament voorzien en hebben eenvoudige kapiteeltjes. De serre heeft dubbele deuren aan de voorzijde. Deze deuren en de overige ramen hebben 3-ruits bovenlichten. De boogvelden zijn dichtgezet met houten rabatdelen. Deze invulling alsmede ramen en deuren zijn vermoedelijk begin 20ste eeuw aangebracht. De verdieping heeft een balkon met een fraaie in hout en gietijzer uitgevoerde balustrade. De dubbele balkondeuren hebben een bovenlicht in de vorm van een ingezwenkte keperboog. Aan weerszijden van de balkondeuren bevindt zich een smal rondboogvenster. De deuren en vensters worden aan de bovenzijde omvat door een geprofileerde driepasboog. In de middelste boog bevindt zich een ornament dat doet denken aan een gestileerd gewei. In de geveltop bevindt zich een gesneden houten ornament dat eveneens verwantschap met een gewei vertoont. De puntgevel wordt afgesloten door

windveren. Zowel in de linker- als in de rechtertravee bevindt zich op de begane grond een venster met een geprofileerde raamomlijsting met afgeronde hoeken en een T-schuifraam met tweeruits bovenlichten en op de verdieping een getoogd venster met eveneens een geprofileerde omlijsting met een sluitsteen en een vierruits stolpraam.

De LINKER ZIJGEVEL van het voorhuis heeft op de hoeken lisenen die rechts tussen de begane grond en de verdieping onderbroken worden door een architraaflijst. Op de begane grond bevinden zich recht gesloten, dubbele tuindeuren en op de verdieping bevindt zich een getoogd vierruits stolpraam. In het iets terugliggende achterhuis links bevinden zich van links naar rechts: een deur met bovenlicht, een enkelruits schuifraam, een deur met een bovenlicht met hieraan gekoppeld een raam met een bovenlicht, een venster met een driedelig kozijn, een kleine uitbouw met een smal raampje waarboven zich in een liggend venster bevindt en een verdiepingsvenster met een enkelruits schuifraam en een klein vierkant raampje. De terugspringende verdieping heeft van links naar rechts een T-schuifraam en twee enkelruits schuiframen.

De ACHTERGEVEL heeft op de begane grond over de volle breedte een moderne aangebouwde serre. De verdieping heeft twee vensters met vierruits schuiframen.

De RECHTER ZIJGEVEL van het voorhuis heeft op de hoeken lisenen en tussen de begane grond en de verdieping een geprofileerde architraaflijst. Op de begane grond bevinden zich dubbele openslaande deuren met een enkelruits bovenlicht met afgeronde bovenhoeken. De verdieping heeft een getoogd venster met een enkelruits schuifraam. In de gevel van het terugliggende achterhuis bevindt zich uiterst links een paneeldeur met twee ruiten waarvoor zich gietijzeren roosters bevinden. Boven het enkelruits bovenlicht bevindt zich een niet-oorspronkelijke glazen luifel. Verder bevindt zich op de begane grond een recht gesloten serre met gesneden houten stijlen en een geprofileerde gootlijst op klossen. Aan de voorzijde bevinden zich dubbele deuren. Rechts van de serre bevinden zich twee vensters, een paneeldeur met bovenlicht en een venster met een vernieuwd raam. De verdieping heeft vier enkelruits schuiframen en uiterst rechts een vernieuwd raam.

Het INTERIEUR bevat nog diverse waardevolle oorspronkelijke onderdelen, met name in het voorhuis. Hier bevinden zich o.a. in de voorkamers twee fraaie stucplafonds met bijzondere ornamenten, paneeldeuren met geprofileerde deuromlijstingen, schuifdeuren, een marmeren en een houten schoorsteenmantel. Onder het pand bevinden zich meerdere kelders.

Het bakstenen KOETSHUIS is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond en heeft een zadeldak met de nok haaks op de weg en gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. De voorgevel wordt afgesloten door windveren en heeft door een door een blinde segmentboog afgesloten dubbele deur met aan weerszijden een staldeurtje en een door een rondboog met wenkbrauw afgesloten zolderluik. De zijgevel- en achtergevel bezitten diverse recht gesloten, merendeels later ingehakte vensters.

Waardering: VILLA met naastgelegen KOETSHUIS.

Architectuurhistorische waarden:

- De villa is belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp zoals deze tot uitdrukking komen in de (gaaf bewaarde) hoofdvorm, de bijzondere detaillering en het materiaalgebruik. Opmerkelijk is het rijk uitgevoerde middenrisaliet en de weinig voorkomende vormgeving van de serre en de door een driepasboog omvatte verdiepingsvensters en deuren.
- De villa vormt een gaaf bewaard voorbeeld van een pand met kenmerken van de voor de periode 1850- 1875 karakteristieke vroege Eclectische stijl waarbij voor wat betreft de middenrisaliet van de voorgevel sprake is van invloeden van de Engelse Tudorgotiek. Vanwege de toepassing van deze laatste stijlelementen heeft het pand een zekere

zeldzaamheidswaarde.

- het koetshuis is van belang als goed voorbeeld van een koetshuis uit de tweede helft van de 19e eeuw, met karakteristieke vormgeving.

Stedenbouwkundige waarden:

- Het pand vormt een belangrijk en beeldbepalend onderdeel van de waardevolle voornamelijk uit de periode 1825-1910 daterende villa- en woonhuisbebouwing van de voormalige buurtschap Jeruzalem. Als zodanig heeft het een ensemblewaarde. Dit deel van Velp heeft zijn oorspronkelijke karakter bijzonder goed bewaard. Het nog steeds bijzondere gebied wordt doorsneden door de Rozendaalse beek waaraan zich vroeger de papiermolens bevonden. Het koetshuis is van belang als functioneel onderdeel van het complex.

Oorspronkelijke functies

Hoofdfunctie	Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Ja	Woningen en woningbouwcomplexen	Woonhuis (K)	Woonhuis
Nee	Sport, recreatie, vereniging	Horeca	Logement
	En horeca		

Bethanië (2010)

Foto: Esther Westerveld © CC BY 2.0